

TEHNIKA- ÜLIIKOOL

Tallinna Tehnikaülikooli ajaleht

Esmaspäev
20 (1513)
26. oktoober 1998
Hind 1 kr

Eesti hariduspoliitikud käisid Pariisis UNESCO kongressil

5.-9. oktoobrini toimus Pariisis UNESCO kõrghariduse maailmakongress. Eestit esindas ametlik delegatsioon järgmises koosseisus: delegatsiooni juht haridusminister **Mait Klaassen**, riigikogu kultuurikomisjoni esinaine **Talvi Märja**, Haridusministeeriumi kõrghariduse ja teaduse osakonna tookordne juhataja **Ain Heinaru** (temast on tänaseks saanud Tartu Ülikooli professor ja loodusteaduskonna dekaan), Eesti Prantsuse saatkonna majanduse ja kaubanduse atašee **Harri Annuka** (kes on muide endine Tallinna Tehnikaülikooli insenerigraafika keskuse juhataja) ning Rektorate Nõukogu esimees **Olav Aarna**. Temalt ka järgnev intervjuu.

"Ütlen kohe alguses, et Eesti maksu- maksja raha selle reisi jaoks n-ö mehele ei pandud: Prantsuse valitsus tegi suurejoonelise zhesti ja tasus Kesks-

Ida-Euroopa riikide kongressiesinduste arved.

Üritust oli pikka aega ette valmistatud. Mõnede esinejate viidetest võis teha järelduse, et UNESCO peasekretär **Frederico Major** on peaaegu kümme aastat tagasi selle teemalise kongressi kokkukutsumise mõtte välja hõiganud. Aastat kolm on kongressi korraldustööga juba väga intensiivselt tegeledud.

Toimunud kõrghariduskongress juhatas sisse terve kongresside seeria: järgmine tuleb juba nüüd sügisel innovaatikast (sinna sõidab meie prorektor **Rein Küttner**), kevadsuvel aga tuleb UNESCO teaduskongress.

Kongressi töökava

Minister Mait Klaassen (nagu kõik teisedki delegatsioonide juhid kogu nädala jooksul) pidas plenaaristungil programmetekande.

Kuna kongressi motos on viide 21. sajandile, siis ilmselt seostatakse neid üritusi juba kurikuulsuse omandanud sajandivahetusega. Nagu logost näha, on kongressi nimes ka alapealkiri "Vision and action" (*Nägemus ja tegevus*), siis on vajalik ära märkida, et võeti vastu kaks tähtsat dokumenti: üks tõepoolest nägemus kõrghariduse arengusuundadest maailmas 21. sajandi alguses; ja teine globaalne tegevuskava selle nägemuse realiseerimiseks.

Omaette küsimus muidugi on, kui realistlik selline tegevuskava olla võib, kui UNESCO üle 160 riigi 4000 esindajat tulevad kokku ja püüavad midagi teha. Absoluutne enamus sisulisest tööst oli varem ära tehtud, kohapeal püüti vaid läbi keeruliste protseduuride saavutada osavõtjamaade konsensust.

Jätukub 2. lk

World Conference on Higher Education

**Higher Education
in the Twenty-first Century**

Vision and Action

UNESCO, Paris
5-9 October 1998

Teated

6.-31. oktoobrini

on Eesti Rahvusraamatukogus avatud ulatuslik näitus "Tallinna Tehnikaülikooli Raamatukogu: ülikooliraamatukogu ja tehnikakesk-raamatukogu".

9. oktoobril

oli Glehni lossis traditsiooniline Tehnikaülikooli Akadeemilise Meeskoori (TAM) viilistasõhtu. Kui tavaliselt on õhtu programmilises osas mõne Eesti avaliku elu prominendi esinemine, siis seekord oli külaliseks TAMi tegevkoosseis. Toimus TAMi Uus-Meremaa ja Austraalia kontserdireisi videofilm "Reis allapoole vööd" esilinastus. Meeskoori liikmete vahendusel saab seda filmi praegu ka osta.

21. oktoobrist 4. novembrini

on peahoone fuajees näitus humanitaar-, keemia- ja majandusteaduskonna autorite välismaal 1997/98. a avaldatud publikatsioonidest. 4. - 18. novembrini järgneb samas ehitus-, energeetika-, infotehnika, matemaatika-füüsika, mehaanika ja süsteemitehnika teaduskonna ning üleülikooliliste teaduskeskuste näitus.

7.-8. novembril

korraldavad Kaitseliidu Tallinna Akadeemiline malevkond ja Üksik-Vahipataljon infopäevad. Kel huvi, olgu kohal 7. novembril kell 9.00 Vahipataljonis (Rahumäe tee 4a). Toitlustus ja varustus Vahipataljoni poolt. Vii ennast kurssi kaitsevää eluga. Täpsem info 251 50 274 Rait Vaeno.

10. - 13. novembril

peetakse Münchenis (Saksamaa) ELECTRONICA MESSI. Müncheni Messide ametlik esindaja Eestis on ExpoAgent AS, kelle teatel on spetsialistidele võimalik organiseerida teenustepaketti, millesse kuulub kõik, mis messikülalastajal võiks vaja minna, kui ta alustab reisi Eestist. Infot annab tel/faks 631 20 83 Mart Pakosta. Samas saadaval ka messikataloogid ja järgmiste messide teave.

Eesti hariduspoliitikud...

Algus 1. lk

Tooksin konkreetsemalt välja kongressi kolm sisulist eesmärki:

◆ kõrghariduse laiem kättesaadavus vaid õppuri võimete ja võimaluste alusel,

◆ kõrgharidussüsteemi parem juhtimine omandatava hariduse relevantsuse ja kvaliteedi mõttes,

◆ tugevam side kõrghariduse (-süsteemi) ja tööturu vahel.

Eelnevalt on toimunud viis regionaalset konverentsi üle maailma. Euroopa oma oli aasta tagasi Palermo. Need kõik olid ettevalmistava suunitlusega, aga ega needki ei alustanud tühjalt kohalt. Igakord ootas ees dokumentide teatav versioon, kuhu kõik võisid ettepanekuid ja parandusi/täiendusi teha.

UNESCO on üle pea kasvanud

Kõrvalisematest märkustest ütlesin, et UNESCO maja Pariisis Fontenois' väljakul on tõeline Paabel. Olen olnud seal ka 1993. a novembris UNESCO üle-eelmisel

peakonverentsil (sellest on pikemalt kirjutanud 1993. a 21. detsembri ajaleht "Tehnikaülikool"). Mõlemal korral on üldmulje olnud pigem skeptiline selles mõttes, et mul on kahju maailma maksumaksjatest: niisugune n-õ monstrum ei saa parimagi tahtmise juures efektiivselt töötada. Teisest küljest annan endale aru, et lõpptulemuse mõttes on midagi niisugust tarvis. Vastuolu ongi selles, ühelt poolt oleks nagu vaja, aga teisalt ettevõtmise vorm ja korraldus tekitab paljudele küsimärke ürituse mõttekuse osas.

Alateadlikult ootaksime, et tänasel moodsal ajastul peaks sarnane kongress kasutama ka uudsemaid vahendeid, mis muudaksid ürituse siiski efektiivsemaks. Mul tekkis juba 1993. a hirm, et varem või hiljem peab niisugune koloss iseenda raskuse all kokku kukkuma. Seekord sama tunne vaid süvenes. Kuigi suhtun lugupidamisega kongressi töö lõppresultaati, oleks selleni võinud jõuda mõistlikumal viisil. UNESCO juhtidel on, mille üle eelolevaid samataolisi suurüritusi planeerides ja korraldades ja raha kulutades mõelda."

Urmi Reinde

TTÜ nõukogus

27. oktoobril

Päevakord

1. Haridusuuringute keskuse tegevuse hindamine. Ettekandja komisjoni esimees prof Rein Jürgenson.
2. Hariduspoliitika õppetooli loomine haridusuuringute keskuses vastavalt humanitaarteaduskonna nõukogu ettepanekule.
3. TTÜ tellimus ja riigitellimuse täitmise garanteerimine.
4. Jätkuvatele teadusteemadele 1999. aastaks sihtfinantseerimise taotluste kinnitamine.

5. Akadeemilise kohtu põhimääruse kinnitamine.

6. Professori valimine: polümeeride tehnoloogia professori koha täitmine konkursi korras. Kandidaate Peep Christjanson.

7. Keskuste põhimääruste kinnitamine, viimaks need kooskõlla keskuse tüüpõhimäärusega (keelte-, insenerigraafika, spordi-, haridusuuringute, biomeditsiinitehnika ja materjaliuuringute keskuse ning elektroonika kompetentsuskeskuse põhimäärused).

8. Õppetegevuse eeskirja muudatuste kinnitamine.

9. Ressursijaotamise põhimõtete täpsustamine.

Videokonverents TTÜ Täienduskoolituse Keskuses

Tänu Eesti telefonile

Tänu Eesti Telefoni sidevõrkude intensiivsele täiustumisele on viimastel aastatel olnud võimalik ka Eestis kasutusele võtta mujal maailmas juba aastaid tuntud täisdigitaalne telefoniside ISDN. ISDN tuleneb ingliskeelset nimetusest *Integrated Systems Digital Network* — Ühendteenuste Digitaalvõrk.

Tavalises ISDN ühenduses on kasutusel kaks korda 64 kilobitti sekundis. Niisugune andmeedastuse kiirus on juba piisav, et üle kanda pilti, häält ja ka arvutiprogramme. Kuna kasutusel on korraga kaks sidekanalit, maksab selline ühendus kahekordse kõne minutihinna.

Videokonverents kui suhteliselt odav

Reisikuludega võrreldes, eriti kui konverentsil osalejaid on rohkem, on need väljaminekud kõnehinnale reisikulutustest siiski palju väiksemad, rääkimata olulisest ajasäästust.

Tallinna Tehnikaülikoolis alustas ISDN videokonverentside läbiviimise katsetusi ja vastavasisulisi teste radio- ja sidetehnika instituut kevadsuvel 1996, õige pea pärast TTÜ uue, Siemensi tehnoloogial põhineva telefonijaama kasutuselevõttu.

Alguses toimusid katsetused TTÜ siseselt nimetatud instituudi ja täienduskoolituse keskuse vahel. Kuna Eesti oli just, tõsi küll, katsetelisel, saanud toimima ISDN ühenduse Soomega, siis varsti õnnestusid katsed ka rahvusvaheliselt, üle lahe. Soomes oli tollel ajal kasutusel umbes 500 vastavat seadet,

nii et partnerite puudust ei olnud. Nii saidki esmased ühendused Soomega peetud sösarkõrgkoolidega Helsingis ja Turus. 1996. aasta septembris Sidetehnika Messil peeti ka esimene Eesti kõrgkoolide vaheline videokonverents TTÜ ja Tallinna Pedagoogi-kaülikooli vahel.

Rahvusvaheline koostöö

1996. aastal algas koostöös Soomega ka täienduskoolituse keskuse osavõtt rahvusvahelisest keskkonnakorralduse kursusest, millel lisaks Soomele osalesid veel Rootsi, Inglismaa, Hispaania ja Brasiilia. Kursuse käigus nägid osalejad üksteist vaid videokonverentside kaudu, kus olid korraga ühenduses kõik osalejad, sh Brasiilia.

1997. aasta suvel toimus Suveülikooli raames suuremahuline õpetamine pildi vahendusel. Üheksa nädala jooksul olid Tallinna Tehnikaülikooli ja Mikkelit Tehnikaülikooli vahel loengute ja muude õppetundide ülekanded. Hommikul kella 9 – 12 peeti loenguid ning pärastlõunal rühmaarutelusid videokonverentsi süsteemi vahendusel.

1997. aasta sügisel osutus täienduskoolituse keskuses võimalikuks hakata kasutama võimsamat videokonverentsi seadet PictureTel System 4000 Rootsi Parlamendilt. See seade on olnud põhiseadmeks siamaani.

Praeguseks on videokonverentsi seadmed täienduskoolituse keskuses kasutusel üle kahe aasta. Lisaks kõigile Skandinaaviamaadele on olnud ühenduses ka näiteks USAga ja eelpoolmainitud Hispaania ja Brasiiliaga. Lähiajal on teoks

saamas ühiskoolitus Inglismaaga. Siiani on ühendusi peetud mitmesaja tunni ulatuses.

Eestis ja Tehnikaülikoolis

Eesti-siseselt on täienduskoolituse keskusel hea meel tõdeda, et Eesti õppeasutustesse on tulemas uued videokonverentsi seadmed.

Kuna nüüd on videokonverentsi läbiviimiseks vajalikud seadmed olemas nii Tallinna Tehnikaülikoolil kui ka Tartu Ülikoolil, toimuski 12. oktoobril Tallinna Tehnikaülikooli ja Tartu Ülikooli rektoratide esimene videokonverents-nõupidamine.

Vello Randla
Täienduskoolituse keskus

TOIMETUS KÜSIB

Milliseid teemasid TTÜ ja TÜ rektoratid liigmed ühiselt arutavad?

Prorektor prof Tiit Kaps: Põhiteemaks oli üliõpilase staatuse määratlemine, kus jõuti ühisele seisukohale, et õppuri staatuse määramise põhikriteeriumiks ülikoolis on tema suhe tasemeõppekavaga. Teiseks kandvamaks teemaks oli avatud ülikool ja selle korralduspõhimõtted kummaski ülikoolis.

Kas telenõupidamise tehnilised võimalused rahuldavad osavõtjaid?

Tiit Kaps: TTÜ osapool jäi rahule. Info põhjal võib sama öelda ka TÜ osapoolle kohta. Igatahes lepiti kokku jätkata telenõupidamisi ka tulevikus.

MAAILMA SUURIMAL RAAMATUMESSIL

Maailma suurimal raamatumessil (see-kord juubelimes, 50) 8.-10.oktoobril Frankfurdis viibisid raamatukogust Eve Lipand ja Taimi Nurmiste. Messil näitasid oma toodangut 107 maa kirjastused, Eesti kollektiivstendil tutvustas end 19 kirjastust. TEA, Avita ja Koolibri olid väljas omaette stendidega. Raama-

tukogus on olemas kataloog Eesti kirjastuste raamatutest Frankfurdi messil. Üldse oli võimalik tutvuda üle 300 000 erineva teosega, sh ka elektrooniliste väljaannetega. Õnnestus sõlmida kasulikke kokkuleppeid mõnede kirjastustega kirjanduse soetamiseks soodsate hindadega. Võeti osa raamatuvahendustehnikafirma Lange & Springer ning kirjastuse Elsevier korraldatud arutelust, mille põhiteemaks oli Eesti raamatukogude konsortsiumi loomine online ajakirjade tellimiseks. Hulgaliselt toodi kaasa erinevate kirjastuste prospekte ja katalooge.

Lisaks messile külastati Frankfurdi linnaaraamatukogu (Stadtbücherei) ja ülikooli raamatukogu.

Vt raamatukogu info veel 6.-7. lk

Kas Eesti riik vajab kaitset?

Kirjutades ülikooli ajalehele tudengite kaitseväätenistusest, soovitati toimetajate poolt olla mitte nii konkreetne, vaid läheneda asjale veidi laiemalt. Sest mis seal salata, väga vähesed on saanud Eesti Vabariigis riigikaitseõpetust, ja usun, et seegi, mis saadud, on lünklik.

Tahaksingi tekkinud lünka nüüd täita. Püüan vältida igasugust paatoslikkust ja ülevust, sest paljudel on meeles patriotismist nõretavad Nõukogude Liitu ja ka ENSVd ülistavad kõned, mis ilmestasid ajakirjandust, raadiot ja televiisiooni mõned head ajad tagasi, ja tunnevad tülgastust, kui midagi sarnast jälle lugema peavad.

Noorte hulgas on levinud mõtteviis, mis välistab igasuguse isamaalisuse. See mõttelaad on vaba kaitsekasvatusest ja huvitub ainult isiklikust heaolust. Kaugenetakse oma riigist, riigikogust, ametivõimudest; seadusi ei peeta millekski; politseid ei austata ega usaldata. Nagu ütles president aastapäevakõnes: "Riik ja rahvas on eetikakriisis." Oma riik ja patriotism pole hetkel Eestis in.

Jättes muud mureküsimused teiste lahendada, keskenduksin ainult isamaalisusele ja patriotismile.

Kas EI isamaalisusele ja patriotismile?

Esitame endale küsimuse: kas üldse on vaja olla tänases globaalses integreeritud maailmas oma maa või riigi patrioot? Coca-Cola ja McDonald's liidavad inimesi ja terveid rahvaid palju rohkem kui riigijuhid eales on suutnud. Kedagi ei huvita, mis nahavärvi ja mis rahvusest sa oled või mis riigist tulled. Aga siiski...

Uuris in üliõpilaste hulgas suhtumist patriotismi, kaitsevärke ja Kaitseliitu. Tahtsin teada, mis on põhjusteks, miks tudengid osalevad riigikaitse väga passiivselt.

Valitud vastused:

♦ *Mina, üliõpilane, ei lähe põhimõtteliselt kaitsevärke, kus mind hakkab kamandama kesk- või (veel hullem) põhiharidusega ohvitser. Kuidas mina, kõrgharidusega inimene ikka hakkab jooksuma ja marssima või (veel hullem) roomama! Ah, mis ma ikka sõdin ja võitlen — meid, eestlasi, on ju niivõrd vähe, nagunii ei suuda me vastu hakata.*

♦ *Ei taha oma kallist aega aastaks kaitsevärke kulutada. Selle asemel saab räiget pappi kokku ajada.*

♦ *Ah, mul on po h... (e. k. ükskõik), mis Eestist saab, nagunii põgenen välismaale, kui asi jamaks läheb!*

♦ *Ei lähe enne kaitsevärke/Kaitseliitu, kui seal kõik korda saab ja enam mingeid intsidente ei juhtu.*

Nii arvab keskmine Tehnikaülikooli meestudeng.

Riigikaitseõpetus

Püüaksin vähegi neid arvamusi kummutada. Et rõhuval enamusel on keskkoolis/ gümnaasiumis saamata jäänud riigikaitseõpetus, siis alustaksin päris algusest. Materjalina on mul abiks eestiaegne, rohkem kui 500leheküljeline "Riigikaitseõpetus koolidele".

Peatuksin põgusalt esimestel peatükkidel, kus öeldakse, et eestlased on alati olnud vabadustarmastav rahvas, kes relv käes on oma vabadust kaitsnud. Tõsi, nõukogude ajal püüti kultiveerida vastupidist mõtet, nagu oleksidki eestlased rohkem orjarahvas, rohkem tööinimesed kui sõjamehed. Paraku on paljud seda ka uskuma jäänud...

Mäluvärskendamiseks olgu öeldud, et me nii allaheitlikud ühti pole — muistne vabadusvõitlus, Jüriöö ülestõus, Mahtra sõda, Vabadussõda, metsavendlus.

Mõned näited ka sellest, et eestlased on head sõdijad olnud: Liivi sõda (Ivo Schenckenberg oli ju eestlane!); ka näitasid paljud ohvitserid üles oma andekust I ja II maailmasõjas; südiilt võideldi vabas maailmas kommunismi vastu Koreas ja Vietnami; palju head on räägitud Baltbati Eesti rühmade kohta.

Ikka vähe!? Hea küll, lugedes raamatut Eesti Leegionist oli mulle suureks üllatuseks Herman Göringi tsitaat eesti sõduri kohta: "Saksa sõdur on küll maailma parim, aga kui on vaja sõdida iseseisvalt ja oma vabaduse eest, pole eesti sõdurile vastast".

Ja kuna saksa sõdur oli tõesti hea sõdur, siis selline tunnustus teeb ainult au.

Niisiis, kui tahame, siis ikka sõdime küll.

Aga miks sõdida, mille nimel, kelle eest? Mõõdas on ajad, mil südid saarlased muinasaja lõpul valitsesid Läänemerd, röövisid Läänemere rannikupiirkondi ja seal liikuvaid laevu. Samuti on mõõdas ajad, kui võideldi mingi ideoloogia eest: ristisõjad, kommunismi- ja islamisõjad. Kuid sõjad iseenesest pole kadunud. Täna sõditakse maavarade, info, vähemusrahvuste õiguste ja tuhande muu asja eest. Ning otse vastupidi: neid sõdu, mis sel sajandil peetud, ei jõua kokku lugedagi. Isegi praegu, 20. sajandi lõpus, käib Euroopa südames, Jugoslaavias sõda.

Siia sobiks nagu rusikas silmaauku allohviteride kursuse lõpetamisel (kus muuhulgas lõpetas ka rühm üliõpilasi, tulevasi reservohvitseri) 5. oktoobril Võrus, Meegomäel, Kaitsevää Lahingukooli ülema kapten Tamme lõpukõne tsitaat: "Rahuaeg pole stabiilne ja pidev periood, vaid ajavahemik, mis jääb sõdade vahele. Ja seda aega tuleb väga otstarbekalt kasutada."

Üks põhjusi, mille nimel eesti mees (ja miks mitte ka naine?) sõdima peaks, on kaitsta ennast, oma kodu, oma peret.

Kuid — mis on meie kodu? On's see korter või talu, küla, maakond, Eesti? Või hoopis Euroopa või hoopistükkis kodus planeet Maa?

Olen kindel: rõhuv enamus vastaks, et ta koduks on Eesti. Kas meil on vaja oma kodu, kodumaad kaitsta? Mida teed, kui su kodu ähvardaks oht: näiteks su kodutallu tungiks naabrimees, relv käes ja ähvardab sind, su vanemaid, su peret? Hakkad vastu? Loogiline ja normaalne. Ebanormaalne, kui sa seda ei teeks. Iga loomgi kaitseb oma kodu, seda tingivad juba omandiinstinkt ja peremehetunne.

Aga kui tungitakse kallale meie kodumaale, Eestimaale? Kas hakkad vastu? Nagu peaks, või kuidas? On ju seegi su koduks — siin elavad su vanemad, sugulased; oled ise selle maa peal sündinud ja kasvanud.

Niisiis, kaitseme!

Paljud arvavad, et meid eestlasi on vähe, nagoonii ei suuda me võidelda ülekaaluka vaenlase vastu

Tahaksin märkida, et juba ammu ei võitle omavahel inimesed — mees mehe, hammas hamba vastu. Võitleb tehnika -- lennukid, tankid, ka arvutivõrgud, infotehnoloogia. Ei välistata võimalust, et sõjaväest minnakse üldse mööda, näiteks arvutivõrkude abil tõmmatakse rahast tühjaks pangad, lülitatakse välja elektri- ja veepuhastusjaamad, televisioon ja side. Ja armee ei ole võimeline midagi tegema, kui riik ja rahvas on sunnitud alistuma nälja, külma ja janu tõttu.

See on muidugi ainult üks (tuleviku)versioon, aga kui veidi edasi mõelda, siis on riigil palju kasulikumat palka maksta kätputäiele arvutitegelastele kui suurele hulgale eriüksustele, st palgaarmeele.

Ajalugu on näidanud, et väikeriigid, kes enamasti oma vabadust kaitsevad, suudavad märksa südikamalt ja visamalt sõdida kui suurriigid, mis on enamasti ründe suunatud. Loetleksin siinjuures vaid mõningaid suur- ja väikeriigi vahelised sõdu, mille kohta igauks vähemalt midagi kuulnud on: Vabadussõda, Talvesõda, Vietnam, Afganistan, Tšetšeenia. Kusjuures viimane on eriti suurepärase näide: veidi üle kahesaja tuhandeline väikerahvas võitleb mitmesaja miljonilise elanikkonnaga suurriigi vastu. Ja edukalt. Jutud nende fanatismist, heast maastikust, headest sponsoritest araabiarüütelike näol on tugevasti liialdatud. Eelkõige oldi vaenlasest peajagu üle kõrge võitlusmoraali ja kohalike olude maksimaalsel ärakasutamisel. Seda suudaksime meigi.

Arvatakse samuti, et las keegi teine (NATO, USA, Euroopa Ühendus jne) sõdib meie eest. Vastuväiteks tsiteeriks mõõdnud sajandi üht suurimat väejuhti Napoleoni: "*Rahvas, kes ei taha toita oma armeed, hakkab peagi toitma võõrast armeed*". Teiste sõnadega — kui me ise oma kodu eest ei võitle, ei tule seda ka keegi teine tegema.

Huvitav, kas sina läheksid naabrimehele appi,

kui ta ise ei hakka kallaletungijale vastu? Kui naabrimees vaatab rahulikult pealt, kuidas röövel ta korterit mööblit tühjaks tassib? Loomulikult ei lähe appi. Samamoodi ei tule keegi teine meile appi, kui meie ise vastu ei hakka. Meenu-tagem kas või 1940. aastat.

Oot-oot. Mis juttu siit nüüd lugeda saab? Et sõda on tulekul või? Et tudengid kõik sõjaväkke?

Ei-ei-ei. Ega ma kõiki kaitseväge ei kutsu. Pigem soovitan igauhel rohkem mõelda oma riigile, olla riigitruu kodanik. Siiski ei saa märkimata jätta, et ka kaitseväge juhtkond on arusaamisele jõudnud, et tänane kaitseväge on rohkem *tark vägi* või veel parem — *tarkvägi*. Vihje kõrgtehnoloogilisele arvutisõjale on ilmne.

Enne igat reaalselt lahingut mängitakse simulaatoritel lahing läbi: kaalutakse kõiki oma ja vaenlase plusse/miinuseid, ja kui siis enam midagi ei aita, läheb lahti tõeline sõjategevus. Omavahel ei võitle superrelvad ja isikud nagu mõnes Rambofilmis, vaid tehnoloogia, oskused, teadmised, info. Seda kõike omavad just tudengid. Seega on üliõpilased, rahva helgemad pead, tänases Eesti Kaitseväes väga nõutud. Mitte ainult jao- ja rühmaülematena, vaid ka igasuguste spetsialistidena: teede ja hoonete ehitajad, arvutispetsialistid, mehaanikud, haldusjuhid, majandusinimesed jne. Tööpõld on erakordselt lai, kuna kaitseväge areneb jõudsasti.

Oma passiivsust põhjendatakse ka väitega: "Vaadake, mis toimub kaitseväes ja Kaitsealiidus! Mina sinna enne ei lähe, kui seal kõik korda saab." Ei tahagi väita, et neis organisatsioonides on kõik korras. Kindlasti mitte. Aga tegijal juhtub nii mõndagi. Ja kasvuraskused on juba selja taga. Nüüd tegeldakse rohkem täiendamise/täiustamisega. Ega polegi viimasel ajal midagi halba enam kuulda olnud...

Vinguda ja viriseda oskab igauks, iseasi on mingis organisatsioonis oma mõtteid ja ideid avaldada ja neid ellu viia. Selge see, et kaitseväes on suhteliselt raske midagi muuta, sest kõik militaarstruktuurid on üsna jäigad, kindlalt on paigas käsulii-nid, enamikku asjadest reguleerivad määrustikud. Kuid üht-teist annab ära teha. Eriti just Kaitsealiidus, mis on poolsõjaväestatud vabatahtlik organisatsioon. Head ideed on alati ja igal pool teretunud. Lõpetaksin ühe üliõpilase, tulevase reservohvitseri sõnadega: "Kui meie, üliõpilased, seal korda majja ei löö, siis huvitav, kes seda peaks tegema?"

Valjo Tooming
Kaitseministeerium
TTÜ üliõpilane

e-mail: valjo@va.ttu.ee

Raamatukogupäevad

20.-30. oktoober

Järjekordsete vabariiklike raamatukogupäevade juhtmõt-
teks on **Raamatukogud õpikeskkonna osana.**

Et tänapäeva kiiresti muutuv maailmas edukalt toime
tulla, on vaja pidevalt areneda, õppida. Aastate eest peeti
tähtsaks arvutikasutamise, nn teise kirjaoskuse oman-
damist. Täna on märksõnaks *infokirjaoskus*. Muutunud on
õppekäsitus: oluline pole õpetada ja pähe tuupida fakte,
oluline on osata leida kiiresti vajalikku infot, seda korrastada
ja kasutada.

Lugejakoolitusel

meie raamatukogus on pikad traditsioonid. Nn bibliog-
raafiaõppustega tehti algust juba juba 1961/62. õppeaastal.
Ülikooli õppeplaanis oleva aine "Õpingukorraldus" raames
õpetame sügissemestril kõigile sisseastunud üliõpilastele 5
tunni ulatuses (loengud vaheldumisi praktiliste harju-
tustega) infootsingut kaasaegses raamatukogus.
Üliõpilased saavad teadmisi kogude paiknemisest ja kasu-
tamise korraldusest, õpivad tundma katalooge, teatme-
teoseid, omandavad teadmisi kirjalike tööde
vormistamisest, elektroonilisest infootsingust, sh mul-
timeedia teatmeteosed, raamatukogu kodulehekül-
(<http://www.lib.ttu.ee>) jpm.

Kevadsemestril

õpetame suunaõppuritele erialainfo otsingut, tutvustame
vahendusinfoallikaid, nii traditsioonilisi (bibliograafia- ja in-
foajakirjad) kui elektroonilisi (referaatandmebaasid, *online*
ajakirjad, Internet).

Käimasolevate

raamatukogupäevade ajal

on meil plaanis tutvustada ka kõigile teistele huvilistele, sh
lugejatele väljastpoolt TTÜd, meie raamatukogus leiduvaid (ca
120 nimetust) elektroonilisi infokandjaid, et virgutada nende
kasutamist. Rõhuasetus on tavalugejaile huvipakkuvamate
üldisemat laadi CD-ROM andmebaaside tutvustamisel.

Meie eesmärgiks on, et raamatukogupäevadest osavõtvad
lugejad saaksid vastused järgmistele küsimustele:

♦ Mis on interaktiivne CD-ROM ja kuidas ta aitab muuta
argielu vaheldusrikkamaks?

♦ Mis on bibliograafilised andmebaasid ja kuidas neid
kasutada teadus- või õppetöös?

♦ Kuidas Internetis oskuslikult seilata, et mitte lihtsalt
niisama surfata?

Ka raamatukogu oma töötajatele on kavas mitu üritust, sh
raamatukogu asedirektori **Gerda Koidla** ülevaade Euroopa
Liidu raamatukogu programmi "Telemaatika raamatuko-
gudes" kaugkoolitusprojektist *DEDICATE: Distance Education
Information Courses with Access Through Networks*, milles

meie raamatukogu infoosakonna ainespetsialistid osalevad.
Kesk-Euroopa Ülikooli suvekursusest Budapestis "Raama-
tukogud ja Internet" jagab teadmisi **Marje Võrk**. Frankfurdi
50. raamatumessil kogetut ja Frankfurdi raamatukogudes
nähtut tutvustavad **Taimi Nurmiste** ja **Eve Lipand**.

Järgnevalt toome raamatukogu päevade ürituste kava,
milledest kutsume osa saama kõiki huvilisi, nii õppureid kui
ülikooli töötajaid.

5 päeva raamatukogu külastajaile

26.-30. oktoober

Pearaamatukogu infoosakonnas, ruum 107,
kell 14.00

1. päev

Esmaspäev, 26. oktoober

Seni olete tutvunud teatmeteostega vaid raamatute kujul.
Olete lugenud, et on olemas ka elektroonilised teatmikud ja
multimeedia-entsüklopeediad, aga kasutada pole seni sõan-
danud. Tulge ja proovige, see polegi nii raske, aga pakub
palju võimalusi info kiireks leidmiseks! Microsoft *Encarta*
'98 Deluxe Encyclopædia tutvustus

Kui Teil on pooleli teaduslik uurimus või otsite materjali
referaadi jaoks, nõutage raamatukogu ainespetsialistide abil
uusimat infot ülemaailmsetest referaatandmebaasidest.

Current Contents with Abstracts tutvustus

Soovi korral tutvustame ka teisi CD-ROM andmebaase.

2. päev

Teisipäev, 27. oktoober

Raamatukogu kodulehekül- g, elektronposti ja õn- nitluste saatmine arvuti teel

Teil on mõningad arvutikasutamise kogemused ja interneti
kasutamise võimalused. Olete tellinud raamatukogu kaudu
raamatuid. Tahate teada, kas need on juba kohale jõudnud.
Kuidas oma töökohalt lahkumata arvuti abil seda teada
saada? Tulge täiendage oma teadmisi elektroonilisest in-
footsingust (tasuta)!

3. päev

Kolmapäev, 28. oktoober

Kaugused kutsuvad

Planeerides järgmise aasta puhkust, alustage ettevalmis-
tustega juba täna!

Raamatukogus avaneb Teil võimalus arvuti abil maailma
avastada. Multimeedia entsüklopeediate eelis võrreldes
raamatutega on info leidmise kiirus ja täiuslik otsimehha-
nism. Teil on võimalus vaadata videoklippe Alpi maastikest,
kuulata helikatkendeid Tirooli viisidest jne.

Võite ise koostada endale auto-, jalgratta- või mägimatka
jne -marsruudi, valida rännuteid, välja arvutada
kilomeetrid, välja printida leitud materjale (näit linnaplaan)
või salvestada oma disketile .

Raamatukogupäevad

Microsoft Encarta World Atlas

Microsoft AutoRoute Express

Regio CD Atlas

4. päev

Neljapäev, 29. oktoober

Lõunatund kunstigaleriis

Südalinna kunstinäitused on kaugel, lõuna ajal ei jõua minna, õhtul ei viitsi...

Astuge lõunatunnil sisse raamatukogusse, tutvuma maailma kunstigaleriidega!

Näiteks *Renaissance Masters I ja II*

Kahel CD-ROMil on tuhatkond kvaliteetset pilti (maalid, skulptuurid, arhitektuur) hilisgootikast kuni Itaalia kõrgrenessansini. Infot võib leida kunstniku, materjali, objekti, daatumi või koolkonna järgi. Leonardo da Vinci, Raffaeli, Michelangelo jt looming.

Art Gallery: the Collection of the National Gallery of London

5. päev

Reede, 30. oktoober

Arvuti abil saledaks

On see magnetorm või hoopis stress, tunnete end kehvasti Tulge raamatukogusse ja uurige omaette interaktiivseid CD-ROMe. Õppige tundma oma keha, leidke just Teile sobiv tervisliku toitumise ja võimlemisharjutuste programm hea enesetunde saavutamiseks - ehk läheb paremaks!

The Ultimate Human Body

Diet & Fitness: *Your Personal Guide to Proper Nutrition and Fitness*

Taimi Nurmiste

TTÜ raamatukogu infoosakonna juhataja

Kaugkoolitusprojekt

15. oktoobril käivitati TTÜ raamatukogus Euroopa Liidu raamatukoguprogrammi "Telemaatika raamatukogudes" kaugkoolitusprojekt DEDICATE. See on infootsingu kaugkoolitusprojekt, mille eesmärgiks on infokirjaoskuse efektiivsuse ja kaugkoolituskursuse väljaarendamine.

Fotol (vasakult):

Gerda Koidla - TTÜ raamatukogu asedirektor,

Irma Pasanen-Tuomainen - Helsingi Tehnikaülikooli Raamatukogu infoosakonna juhataja,

Virpi Palmgren - Helsingi Tehnikaülikooli Raamatukogu informist,

Maie Pihlakas - TTÜ raamatukogu vaneminformist,

Anne Menert - biokeemia õppetooli teadur

Foto Meida Jalast

Eesti Akadeemiline Raamatukogu tervitab vanu ja uusi lugejaid

Tallinna südames Rävalla puistee 10 asuv rohkem kui poole sajandi vanune raamatukogu on aastakümnete jooksul omandanud maine kui eeskätt teadlasi ja kõrgintelligentsi teenindav asutus.

Tegelikult teenindatakse kõiki soovijaid, seega kuulub raamatukogu mitmekesise lugejaskonna hulka nii akadeemikuid kui õpilasi. Ehkki kojulaenusõigusega on seni vaid kõrgharidusega lugejail, kasvab õppurite huvi EARi vastu. Küllap on siin määrav vaimseks tööks sobiv atmosfäär -- teeninduse kiirus ning lugemissaalide vaikus ja rahu. Tellitud trükis jõuab lugejani 5-10 minutiga.

Eesti Akadeemiline Raamatukogu, mis kuni aastani 1997 kandis Teaduste Akadeemia raamatukogu nime, on

universaalne teadusraamatukogu,

mis on keskendunud loodusteadustele, kuid täidab väliseesti kirjanduse keskuse ja retrospektiivse rahvusbibliograafia koostajana ka rahvusraamatukogu funktsioone. Raamatukogu komplekteerib Eestis ilmuvaid trükiseid, sh ilukirjandust. Jätkatakse ka Eesti Teaduste Akadeemia temaatikaga.

Teatmeosakonnas saab tutvuda maailma arvestatavamate entsüklopeediate, sõnastike ja erialaste teatmeteostega nii loodusteaduste kui ka humanitaar- ja sotsiaalteaduste alalt. Baltikaosakonna unikaalne raamatuvaramu pakub huvi ajaloo huvilistele ja -uurijatele nii meilt kui välismaalt. Raamatukogu üheksas lugemissaalis on avariileil

rohkem kui 200 000 trükist,

perioodika lugemissaalis viimase 2-3 aasta ajakirjad ja jooksu-va aasta ajalehed. Võõrkeelsete ajalehtede valikut peetakse Eesti parimaks. Lugejate käsutuses on kooptamasinad, kohapeal müüdavad kooptiakaardid on ühised Rahvusraamatukogu ja Concordia Ülikooli Raamatukoguga. Raamatukogus töötab arvutituba, kus on võimalik tasuta CD-ROM ja online andmebaase, samuti hankida infot Interneti vahendusel.

Lugejaks registreerimiseks võtta kaasa kaks fotot 3x4, kojulaenusõigusega lugejapilet (esitada kõrgharidust tõendav dokument või selle koopia) maksab 8 krooni, lugemissaali pilet 5 krooni.

Üliõpilastel on raamatukogupäevade soodustusena 20.-30. oktoobril registreerimine tasuta !!!

Ühekordse pileti hind on 2 krooni.

Raamatukogu on avatud E-R 10-20, L 10-16.

Infotelefon 6 454 932, kodulehekülj http://www.tatr.ee.

Tere tulemast!

Sirje Lauring Vaska

Eesti Akadeemilise Raamatukogu bibliograaf

Pomm kaks korda ühele kohale ei lange

Kord juba on meiega niimoodi naljatatud. Kolm aastat tagasi hilines üks tööpäev Tehnikaülikoolis kolm tundi — otsiti pommi.

Ei leitud muidugi. Selge, et ähvardus oli mingisuguse laiskvorsti tegu. Aga talle polnud sugugi tähtis kohutav kolin, kaugele kostev kirin ega paras pauk. Kõige tõenäolisem on, et ta soovis eksami nihutada teisele päevale. Sessiaeg ju.

Või ei viitsinud mõni tööle tulla, tahtis päevitama minna. Ilm oli jube ilus, mäletan. Tore oli männimetsa all seista ja kolleegidega töövälisest asjadest vestelda!

Aga võibolla ei olnudki "plahvatuse" põhjuseks eksam. Sest kuni meie sajad töötajad ja tudengid peesitasid peahoone ümbruses, politsei aga koos koerte ja mingisuguste riistadega põrgumasinat otsis, kadusid samal ajal mõnedest tubadest asjad ja raha. Näis, et oli keegi, kes pommi sugugi ei kartnud. Vahest teadis, et seda pole? Vargatöö jaoks ideaalsed tingimused: kiiruga väljudes jäeti kindlasti osa uksi korralikult lukustamata, signalisatsioonile sellisel äreväl hetkel on kohatu mõeldagi. Maja on suur, nurgataguseid palju, kõigist korpustest on tagavaraväljapääsud

Ah et jalutavad ringi võmmid ja koerakesed? No ja mis siis. Ongi romantiline nendega peitust mängida! Nii et taskuvarastele, korterivarastele ja muudele näppajatele lisaks on tekkinud uus vargaeriala: pommist.

Üldjoontes võib tolele kolme aasta tagusele naljatusele seletusi leida.

Aga kui meid eelmisel nädalal (21. oktoobril) uuesti majast pommiähvardusega väljuda paluti, tuli mõte: äkki on seekord tõi taga? Raske oleks uskuda laiskuri järjekordset ettevõtmist: tööpäev peaaegu läbi, sessini hulk aega. Nii me siis muresesimegi päris tõsiselt koduseks saanud maja müüride pärast. On või ei ole pommi? On või ole tõeline terrorist?

Jälle läks pauk mööda. Jälle tehti pisut nalja.

Räägitakse, et pomm kaks korda ühte kohta ei kuku. See-eest võib palju kordi pommi üle naerda ja pommiga end löbustada. Ja iga kord hakatakse tõsiselt suhtuma. Sest kellelgi pole isu iseenda naha peal katsejännest etendada.

19. sajandil oli moes põrgumasinaid tsaari suunas pillutada. Meie aja mood dikteerib, et sõna *pomm* tuleb lennutada telefonitorusse. Telefonipommide populaarsus kasvab ja laieneb ning nende eest ei ole kuhugi varjuda. Üleskutsed laadis "kus teie südametunnistus on, ärge segage töötamast" soovitud tulemust ei anna. See ainult rõõmustab *neid*: mäng läks läbi! Kui palju vahu on üles klopitud, kui palju mundris mehi ringi jookseb, kui palju koeri siiralt asja juures on!

Oh, oleks hea, kui teenistukoertele õnnestuks juurde aretada veel ka telepaatilised võimed! Et nad ohuallikat üksnes lõhnast ei suudaks eristada, vaid leiaksid kahtlase mõtte järgi üles ka pommisti enda.

Siis oleks küll, kelle üle naerda.

Nadezhda Majevskaja

TTÜ ajaraamatust

Oktoobrikuu

1920

16. oktoobril asutati **Korp! Leola** — esimene üliõpilasorganisatsioon Tallinna Tehnikumis. Leola lipukirjaks valiti "Truudus, tublidus, ausus". 1940. a likvideeritud korp! Leola tegevuse otsustasid taastada 17 leolensist, kes kogunesid vill! **A. Luige** suvilasse 15. oktoobril 1988. aastal.

1938

1. oktoobril alustas tegevust TTÜ Riigikaitse **Õpetuse Instituut** koosseisuga kolm ohvitseri:

juhataja kolonel **Mart Tuisk**, juhataja abi major **Aleksander Vernik** ja spordipedagoog, kapten **Johannes Langel**.

Instituudi eesmärgi kohta kirjutas kolonel M. Tuisk "Üliõpilaslehes" järgmiselt: "Riigilise sõjaväelise kasvatamise eesmärgiks on: kasvatada noori akadeemilisi kodanikke riigilikult mõtlejaks, riigikaitse vajadust ja tähtsust mõistjaks, tahet ning valmsust evivateks kaitsta oma riiki ja rahvast ja vajaduse korral selle täitmisel valmis olla ohvriteks".

1939

30. oktoobril saatis TTÜ üliõpilaskonna kultuuri- ja õpetegevuskonna juhataja kõikidele konventidele ringkirja, kus teatati üliõpilaste soovist luua laulukoor ja kutsuti sel puhul kokku koosolek. Koosolekul valiti ajutine juhatus, kelle ülesandeks sai leida koorile koorijuht ja nimi ning koostada põhikiri.

1986

15. oktoobril avati õppejõudude-akadeemikute büstide galerii: **Paul Kogerman**, **Jüri Nuut**, **Ottomar Maddison**, **Juhan Vaabel**, **August Velner** ja **Aleksander Voldek**.

15. oktoobril andis TTÜ kätte esimeste sõjajärgsete audoktorite tunnistused: **Eero Kajosaari** Helsingi Tehnikaülikoolist ja **Tibor Vamosi** Budapesti Tehnikaülikoolist.

1995

27. oktoobril avati elektroonika kompetentsuskeskus.

Rubriiki koostab
Imbi Kaasik